

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Cena prenumeraty: w Łodzi z odnośnieniem do domu i na prowincji rocznie mk. 72, półrocznie mk. 36, kwartalnie mk. 18.—, miesięcz. mk. 6.— Zagranicą kwartalnie mk. 22.50.

Sroda, 28 maja 1919 r.

Cena ogłoszeń: Na stronie 1-ej i w tekście mk. 2.50 f. za wiersz pięć jedno-linowy. Nekrologja i Reklamy i mk. 50. Ogłoszenia zwyczajne 75 f. za wiersz pięć. Drobne po 1 fen za wyraz

Teatr Polski

Cegielniana 63.

Pod dyrekcją: Fr. Rychniewskiego

Sroda, d. 28 b. m.

Pani prezesowa

Czwartek, d. 29 b. m. o g. 3 po pol.

NITOUCHE

Czwartek, d. 29 o g. 7.30 wiecz.

„Panna służąca“

Rewolucja przeciw bolszewicka na Ukrainie.

Z Sejmu.

Posel Perlmutter zacierza wrażenie mowy Gruenbauma. — O zaopatrzenie wdów i sierot po wojakach. — Stabilizacja nauczycieli szkół publicznych. — O wolność ruchu pasażerskiego.

Warszawa, 28.5.

Luźne przemowy.

Na wstępie posiedzenia dzisiejszego reprezentant ortodoksów żydowskich, poseł Perlmutter w mowie pełnej cytata biblijnych, nawiązuje analogję wyzwolenia Polski do sjonizmu, twierdzi, że żydzi pójdą do Palestyny wtedy, gdy łaska Boża zlituje się nad nimi. Ale dopóki to nie nastąpi, naszym obowiązkiem jest żyć na tej ziemi w zrównaniu praw z wszystkimi w zgodzie i harmonii z całym społeczeństwem bez żadnych dla nas krzywd, na ziemi, na której mieszkali nasi przodkowie i która wsiąknęła pomieszaną potokami krwi naszych i polskich poległych za jej wolność.

P. Dubanowicz mówi w sprawie przedłużenia służby roczników okręgu krakowskiego. Roczni te muszą jeszcze służyć 3 miesiące przedewszystkiem jako materiał dla instruktorów i podoficerów. Popisowym roczników 1896 do 1899 należy udzielić odroczeń służby. Referent kończy wnioskiem, aby projekt ustawy został przyjęty w drugim ewent. 8-im czytaniu.

P. Witos oświadcza, że zachodnią część Małopolski, tak zw. generalny okręg krakowski został podczas wojny w zupełności wytrzebiony z ludności. Mówca ma wrażenie, że władze wojskowe nie rozumieją ciężkiego położenia tej dzielnicy. Prócz tego wszelkie dostawy do armii dostają ci, którzy te mieli w armii austriackiej, ludzie innego pochodzenia i innych zapatrywań, innej narodowości, ci którzy armię austriacką doprowadzili do upadku, którzy zarobili miliony, którzy utoczyli się potem i krwią naszego społeczeństwa.

Mówca stawia rezolucję, żądającą natychmiastowego zwolnienia ze służby czynnej wojskowej żołnierzy Małopolski roczników 1895-1897 zaś z roczników poborowych 96 do 1901 (bo chodzi także o tych, którzy wkrótce będą powołani, którzy prowadzili lub prowadzą gospodarstwa rolne, warsztaty rękodzielnicze, przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe i są jedynymi siłami męskimi zdolnymi do prowadzenia tych gospodarstw.

Izba przystępuje do sprawozdania komisji wojskowej dotyczącej projektu ustawy o tymczasowym zaopatrzeniu wdów i sierot po wojskowych wojska polskiego.

Sprawozdawca p. Matakiewicz podnosi, że projekt przedsta-

wiony przez ministra spraw wojskowych zawiera tylko zaopatrzenie wdów i sierot po tych wojskowych, którzy zginęli na froncie wskutek walki. Sprawozdawca zażądał w komisji, aby zaopatrzenie rozciągnięto i na te wdowy i sieroty po poległych, którzy zmarli w czasie wykonywania służby wojskowej, już to z powodu warunków służby, już to z powodu chorób epidemicznych, panujących w wojsku.

Komisja uwzględniła także wniosek p. Moraczewskiego, by zaopatrzone także wdowy i sieroty po legionistach polskich i żołnierzach innych formacji polskich, które utworzyły się jeszcze przed 1 listopada z. r.

Po przyjęciu przez Sejm ustaw w sprawie zwolnienia niektórych roczników od służby wojskowej, oraz odroczeń dla „jedynych sił męskich w przemyśle i handlu“, oraz ustawy o zaopatrywaniu wdów i sierot po poległych żołnierzach, Izba przystąpiła do sprawy stabilizacji i wynagrodzenia nauczycieli szkół powszechnych.

P. Smolikowski oświadcza, że komisja uchwaliła zatrzymać w ustawie w sprawie udzielenia nauczycielom 2 morgów ziemi postanowienie, iż te 2 morgi dać się kierownikowi szkoły, zaś innym nauczycielom tylko w miarę możliwości. Wzajemnie za ziemię nauczyciele otrzymywać będą równowalnik pieniężny. Mówca wnosi następnie kilka drobnych poprawek.

P. Putek w imieniu grupy p. Stapińskiego, oświadcza, że projekt w brzmieniu przedstawionym przez komisję dla stronnictwa mówcy jest nie do przyjęcia.

Do czwartego punktu porządku dziennego w sprawie dekretu o tymczasowych przepisach pocztowych zabiera głos referent p. Szymański, który oświadcza, że ustawa o poczcie i telegrafii oparta jest na studjach przeprowadzonych przez ministerstwo nad ustawami angielskimi, francuskimi, niemieckimi, szwajcarskimi, austriackimi z dodaniem pełnych śmiałych zdań. Bezpłatność rozmów i telefonów urzędowych ma być zniesiona. Trzeba znacznie pomnożyć ilość urzędów pocztowych. — Poczta powinna przypadać na każde 10 kilometrów i na 1000 mieszkańców. W każdej wiosce polskiej obok szkoły powinien znaleźć się także urząd pocztowy. Mówca prosi następnie kilka omyłek ustawy. Izba przyjmie ustawę w drugim i trzecim czytaniu.

O ruch kolejowy.

Z kolei minister Eberhardt oświadcza, że na zasadzie ustawy uchwalonej 12 kwietnia korzysta już z prawa zawieszenia części ruchu pasażerskiego. 13 pociągów jest skaso-

wanych. Minister komunikacji nic niema przeciwko wnioskowi w czasie przewozu ziemniaków i zatrzymania ruchu dla pociągów pasażerskich w razie potrzeby. Marszałek stwierdza, że wobec tego oświadczenia sprawa ta spada z porządku dziennego.

Posiedzenia przyszłego tygodnia będą poświęcone sprawie rolnej.

Szkoły zawodowe.

Wyszkolenie zawodowe nie tylko w handlu i przemyśle, lecz wogóle w naszym życiu gospodarczym: w rolnictwie, ogrodnictwie, rzemiosłach i t. p. pozostawia bardzo wiele do życzenia.

Brak nam zwłaszcza zawodowo należycie wyszkolonych sił pomocniczych, majstrów, rzemieślników i robotników. Pod tem względem stoimy znacznie niżej od narodów Zachodniej Europy i zmuszeni jesteśmy w życiu gospodarczym posługiwać się żywiołami obcymi, przeważnie Niemcami, w Niemczech bowiem ogólne średnie wykształcenie zawodowe jest bardzo silnie rozwinięte.

Za zasługę też poczytać należy Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, projekt powołania do życia całego szeregu szkół zawodowych, podzielonych na następujące kategorie: a) wieczorne dokształcające, b) szkoły zawodowe dzienne jednego, dwóch lub trzech typów, c) specjalne szkoły wykształcenia zawodowego.

Każda ze szkół zawodowych, wymienionych pod a i b. stanowi całość w sobie zamkniętą i nie daje prawa wstępu do szkoły zawodowej wyższego typu.

Szkoły techniczne i rzemieślnicze dzielą się na: szkoły dokształcające wieczorowe, szkoły dzienne, rzemieślnicze, szkoły techniczne, przemysłowe, majstrów fabrycznych, kursy specjalne lotne i stałe krotko i długo terminowe.

Osobny dział stanowią szkoły handlowe: wieczorne dokształcające, szkoły dla drobnych kupców, szkoły kupieckie, szkoły handlowe ogólne, kursy specjalne. Oprócz tego projektowane są specjalne stałe i lotne kursy języków obcych i księgowości

dla kupców i praktykantów kupieckich.

Dalej projekt obejmuje szkoły ogrodnicze i rolnicze mianowicie: szkoły dokształcające dla praktykantów ogrodniczych, szkoły dla ogrodników, rolnicze różnych typów, kursy specjalne lotne i stałe z różnych gałęzi ściślejszych specjalności w dziedzinie zawodów rolniczych.

Pozatem projektowane są szkoły zawodowe przeznaczone specjalnie dla dziewcząt, mianowicie: szkoły dokształcające dla pracownic zawodów, wykonywanych wyłącznie przez kobiety; szkoły rzemieślnicze, specjalne dla kobiet przeznaczone, szkoły przemysłowe.

Wreszcie projekt obejmuje seminarja dla nauczycielstwa żeńskich szkół zawodowych.

Wstęp do tych szkół i czas trwania kursów uzależniony jest od wieku kandydatów, początkowego ogólnego wykształcenia, zawodu itp. Uczniowie i uczennice po odbyciu praktyki zawodowej otrzymują odnośne świadectwa.

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca specjalną uwagę na okręg przemysłowy Łodzi, w celu powołania do życia szeregu szkół zawodowych jak z początkiem roku szkolnego 1919-1920.

W dniach 29, 30 i 31 maja r. b. odbędzie się w Łodzi zjazd przedstawicieli Ministerstwa W. R. i O. P. oraz przemysłowców, delegatów rad miejskich i wogóle osób którym wykształcenie zawodowe ludności naszego kraju leży na sercu.

Dnia 29 maja r. b. o godzinie 10 rano odbędzie się pierwsze plenarne posiedzenie Zjazdu, na którym Szef Sekcji szkolnictwa zawodowego wyjaśni stanowisko Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie organizacji tegoż szkolnictwa, oraz złożone będą uotywowane życzenia i wnioski na piśmie organizacji, reprezentowanych na Zjeździe. Złożone będą następnie wyjaśnienia w sprawie fundusów, jakie można będzie uzyskać od miejscowych organizacji społecznych na założenie i prowadzenie szkół zawodowych. Dnia 30 maja r. b. odbywać się będą posiedzenia Komisji, wybranych przez Zjazd, technicznej, handlowej i rzemieślniczej, najpilniejsze potrzeby szkolnictwa zawodowego w

